

ἡμῖν, οἱ θεομοὶ ἔδει νὰ προηγηθῶσιν ὅπως παρασκευάσωσι
 τὸ ἔδαφος εἰς τὴν ἑλληνικὴν φιλολογίαν. Εὐτυχῶς οἱ θεο-
 μοὶ οὗτοι εἶχον μόνοι μετὰ τὸ πλήρες ἔθνικὸν ἡμῶν ναυά-
 γιον ἐπιζήσει, εὐτυχῶς δὲ καὶ ἡ ὀθωμανικὴ κυριαρχία πύ-
 λαβήθη αὐτούς. Ἡ κοινοτικὴ αὐτονομία, ὁ μέγας οὗτος
 καὶ ζωοποιὸς θεομὸς, δι' οὗ δημιουργοῦσι τὰ ἔθνη ἢ
 ἐξανιστῶσιν αὐτὰ ἐκ τοῦ τάφου ἢ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία
 καὶ οἱ ἐλεύθεροι συνεταιρισμοὶ, ὑπῆρχε πλήρης· μεθ' ὅλα
 δὲ τὰ προσκόμματα, μεθ' ὅλους τοὺς κινδύνους, ἀνηγείρον-
 το βαθμιαίως ὑπὸ ἰδιωτῶν καὶ κοινοτήτων ἀξιοπρεπῆ Μου-
 σῶν διαιτήματα καὶ ἐξευρίσκοντο πόροι ἐξ ἀπόρων διὰ τῶν
 ἐλευθέρων ἐκείνων συνεταιρισμῶν, οἵτινες ἐπλούτιζον ἡθι-
 κῶς τε καὶ ὕλικῶς τὰς Ἑλληνίδας πόλεις, οἷοι οἱ τῶν
 Ἀμπελακίων, οἱ τῶν Μαδεμαχωρίων καὶ τοσοῦτοι ἄλλοι.
 Ἡ ἑλληνικὴ φιλολογία εὐροῦσα τότε παρὰ τοῖς παισὶ τῶν
 Ἑλλήνων τὸ ἔδαφος γόνιμον εἰσέρρουσεν ἀθρόα καὶ τὸ ἔ-
 θνος ἡμῶν, ἐφ' οὗ ὡς ἐπὶ νεκροῦ ἀπέλειπον πικρὸν δάκρυ οἱ
 φιλελληνικώτατοι τῶν ἀνδρῶν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ αἰῶνος
 τούτου, μετὰ εἰκοσαετίαν μόλις ἀναδείκνυτο ζῶν, σφριγγῶν
 ἀκμαῖον, προσθέτον εἰς τὰς ἐνδόξους αὐτοῦ ἱστορικός σα-
 λίδας νέας οὐχ ἦττον ἐνδόξους. Ἀλλὰ ταῦτοχρόνως δεινῶς
 τότε ἐπελθὼν διωγμὸς ἀνέστειλε τὴν ἐπίδοσιν ταύτην, ἢ
 ὅμως μετὰ μικρὸν ἐνεκαίνισε καὶ αὖθις ὁ ἑλληνισμὸς διὰ
 τῶν αὐτῶν μέσων ἐπιστημονικώτερον ἀναπτυχθέντων. Καὶ
 ἡ ἐπιστημονικὴ αὕτη ἀνάπτυξις ἀπέβη ἀναγκαῖα ἕνεκα τῆς
 πολλαπλασιασέως τῶν ἀπειλούντων ἡμᾶς κινδύνων, ἕνεκα
 τῆς πολλαπλασιασέως τῶν ἀντιποιοιυμένων τὰς ἑθνικὰς
 ἡμῶν χώρας καὶ πειρωμένων νὰ καταστρέψωσιν αὐτὴν τὴν
 ὑπαρξίν ἡμῶν. Ἐναντίον τούτων τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος ὑπε-
 ρηγωνίσαστο καὶ ὑπεραγωνίζεται μόνον διὰ τῶν πατρίων
 θεομῶν, τῆς ἐλευθέρως πρωτοβουλίας τῶν ἀτόμων καὶ τῶν